

Voorjaarsnota

2019

Gemeente Gennep

Besloten door het college van B&W d.d. 28 mei 2019 (332884);
Vastgesteld door de gemeenteraad van Gennep d.d. 1 juli 2019.

Gemeente Gennepe

Postbus 9003

6590 HD Gennepe

T: 0485-494141

Bezoekersadres: Ellen Hoffmannplein 1, Gennepe

Internet: www.gennepe.nl

E-mail: gemeente@gennepe.nl

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
2. Samenvatting.....	5
3. Uitgangspunten begroting 2020 en meerjarenbegroting	6
4. Autonome ontwikkelingen en nieuw beleid	11
5. Financiële situatie en meerjarenperspectief.....	32

1. INLEIDING

Algemeen

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2019 voor het boekjaar 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2023. De Voorjaarsnota is het moment voor aanpassingen van bestaand beleid, het opvoeren van autonome ontwikkelingen en het initiëren van nieuw beleid. De nota vormt de opmaat naar de begrotingsbehandeling. Deze vindt plaats op 4 november 2019.

In onze financiële verordening staat dat de raad voor 15 juli de financiële kaders van de ontwerpbegroting met beleidsvoornemens voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming en actualisatie van het lopende begrotingsjaar vaststelt.

Het Coalitieakkoord en het Collegeprogramma 2018-2021 'Volle kracht vooruit' vormen de uitgangspunten daar waar het gaat om initiëren van nieuw beleid. Maatschappelijke ontwikkelingen en wettelijke verplichtingen kunnen tot aanpassingen leiden. Daarvoor vinden bijstellingen plaats op grond van volumeaanpassingen in relatie tot de autonome ontwikkelingen van de gemeente. Het kan dan gaan om aanpassingen aan zowel de uitgaven- als inkomstenkant. In hoofdstuk 4 zijn de nieuwe ontwikkelingen opgenomen die we willen of moeten uitvoeren.

Daar waar geen mutaties zijn, is het bestaand beleid (en de financiële actualisatie daarvan) in de Programmabegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022 van toepassing.

Leeswijzer

Voortbordurend op de 1^e trimesterrapportage 2019 en de geactualiseerde begroting 2019 geven wij in hoofdstuk 3 onze visie op de uitgangspunten voor de begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023.

In hoofdstuk 4 zijn per programma de nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Als een nieuwe ontwikkeling/beleid geen financiële consequentie heeft staat in de tabel "wat gaat het kosten/opbrengen" nvt.

Zijn er wel financiële consequenties maar is de omvang niet bekend dan is in de tabel een PM opgenomen.

In hoofdstuk 5 staan de financiële consequenties van de in hoofdstuk 3 en 4 opgenomen ontwikkelingen. Ook leest u in dit hoofdstuk hoe onze financiële situatie en het meerjarenperspectief eruitzien.

2. SAMENVATTING

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2019 waarin de financiële uitgangspunten, de nieuwe ontwikkelingen en gewijzigd of nieuw beleid voor de begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023 zijn opgenomen. In de voorjaarsnota zijn ook de bijstellingen van de 1e trimesterrapportage 2019 verwerkt waarin de hogere kosten voor de jeugdzorg zijn opgenomen.

Het resultaat is een meerjarenperspectief met een structureel begrotingstekort oplopend tot € 1 miljoen.

De hogere kosten voor de jeugdzorg is een landelijk probleem. Vrijwel iedere gemeente wordt hiermee geconfronteerd. We kunnen het ontstaan van de tekorten verklaren, maar blijven onderzoek doen naar manieren om de kosten te beheersen. Vanuit diverse geledingen is landelijk een beroep gedaan op het rijk om de tekorten te compenseren. De hoop is hiermee gevestigd op de mei circulaire van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Ons tekort op de begroting wordt hiermee niet volledig opgelost. Er zijn meerdere mogelijkheden om incidenteel iets te doen, zoals het doorschuiven van budgetten of het benutten van de algemene reserve. Om te komen tot structurele oplossingen is het maken van keuzes de meest effectieve oplossing. Daarmee komen de ambities echter in het gedrang.

We hebben al enkele jaren de lasten voor onze inwoners gelijk gehouden wat aansluit bij het collegeprogramma waarin een beperking van de lastendruk is opgenomen. In de voorjaarsnota is ook een bedrag opgenomen voor verlaging van de rekenrente bij de tariefstelling voor de rioolheffing wat een fors beslag legt op onze middelen. Voor de inwoners is dit een substantiële verlaging van de lasten. Daarnaast hebben we een ambitieus collegeprogramma dat we uit willen voeren en zijn in de voorjaarsnota nog veel beleidsontwikkelingen als pm opgenomen.

Om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief is het een keuze om tegenover de verlaging van de rioolheffing een verhoging van de OZB te zetten. Het verhogen van de OZB kan door het aanpassen van de tarieven of het benutten van de waarde ontwikkeling. De totale lastendruk voor onze inwoners neemt hiermee niet toe.

3. UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2020 EN MEERJARENBEGROTING

Algemeen

Als gemeente zijn we voor onze inkomsten nagenoeg volledig afhankelijk van de uitkeringen van het Rijk.

De geluiden over de rijksbegroting zijn minder positief. De Brexit, het sluiten van de gaskraan en verstevigen van de huizen in Groningen kost Nederland veel geld. Ook het klimaatakkoord vraagt een aanzienlijke financiële inspanning. De groei van de economie vlakt af.

Pas met de mei-circulaire weten we de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Wij blijven koersen op een degelijk financieel beleid waarbij efficiënt opereren centraal staat.

Structureel begrotingsevenwicht

Uitgangspunt is dat structurele lasten gedekt moeten zijn door structurele baten. Incidentele inkomsten of meevallers voegen we toe aan de algemene vrije reserve. Voor incidentele tegenvallers is de algemene vrije reserve beschikbaar.

Investerings

Investerings splitsen we in een voorbereidingskrediet en een uitvoeringskrediet. Verder begroten we bij langdurige projecten de lasten over meerdere jaren, aansluitend op de fasering van de uitvoering.

Solide begroting

Voor een solide begroting geldt dat de ramingen onderbouwd zijn en dat zij actueel gehouden worden op basis van (tussentijdse) verantwoordingen. De hoogte van de budgetoverhevelingen geven aan dat een fasering van de benodigde middelen meer aandacht vraagt.

In de meerjarenbegroting is vanaf 2021 voor de gemeentelijke bijdragen voor de uitvoering van de WSW een taakstellende bezuiniging opgenomen ad. € 239.000. Deze taakstelling handhaven we. Andere taakstellende bezuinigingen zijn niet opgenomen.

Indien bezuinigingsmaatregelen wél nodig zijn, dan moeten deze qua hardheid en haalbaarheid realistisch zijn en zullen wij ze op taakveld niveau aangeven.

Tariefontwikkeling belastingen en heffingen

In het collegeprogramma is opgenomen dat we de lastendruk voor de inwoners van de gemeente Gennep willen beperken. De lasten voor de gemeente blijven echter wel stijgen, onder andere door loon- en prijsontwikkelingen. Ook hebben we op termijn financiële ruimte nodig voor de investeringen die in de begroting nog met PM zijn aangeduid. Dit zijn bijvoorbeeld de nieuwbouw van een sporthal c.q. de herschikking van binnensportaccommodaties en maatregelen voor het omleiden van vrachtverkeer bij Ottersum en Ven-Zelderheide. Op termijn wordt een (forse) verhoging onvermijdelijk.

Onroerendezaakbelasting

De Onroerendezaakbelasting (OZB) is in 2019 niet verhoogd. Het al dan niet verhogen van de OZB voor 2020 willen we in samenhang bezien met de tariefstelling van de rioolheffing.

Toeristenbelasting

Het hoge tarief van de toeristenbelasting is van 2015 tot en met 2018 jaarlijks verhoogd met € 0,05. Door deze verhoging ligt ons tarief in lijn met omliggende gemeenten; verdere verhoging laten we achterwege.

Heffingen

We willen de rekenrente voor de berekening van de kostendekkendheid van de riool- en afvalstoffenheffing verlagen. Dit vraagt voor de afvalstoffenheffing beperkte financiële ruimte. Voor de afvalstoffenheffing is een egalisatievoorziening gevormd om tariefschommelingen te voorkomen en de dekking van de kosten meerjarig te bezien. De kosten van de afvalinzameling waren de laatste jaren lager dan de inkomsten. De stand van de voorziening per 31 december 2018 is € 355.000.

De voorziening biedt voldoende ruimte om het tarief 2020 niet te verhogen.

Renteontwikkelingen

Met ingang van de begroting 2017 berekenen we geen 'bespaarde rente' meer (berekende rente over de inzet van eigen middelen voor de financiering van investeringen).

De rente die wij betalen over onze geldleningen wordt omgeslagen over de boekwaarde van onze activa inclusief de waarde van de voorraad grondexploitaties. De omslagrente is nu 2%.

Jaarlijks lossen we op onze geldleningen € 2 miljoen af. Onze rentelasten dalen hierdoor met € 80.000 per jaar. Door de voorgenomen investeringen moeten we in 2021-2022 een nieuwe geldlening afsluiten. De huidige rente voor vaste geldleningen schommelt rond 2% en forse stijgingen zijn nog niet te verwachten.

Daarom handhaven we de rekenrente op 2%.

Loonkostenontwikkeling

De loonkosten ramen we op basis van de formatie in juli 2019.

We volgen de cao-ontwikkelingen en houden rekening met periodieke verhogingen, gratificaties, ambtsjubilea e.d. De cao liep tot 1 januari 2019. De onderhandelingen over een nieuwe cao lopen nog. We nemen aan dat bij het opstellen van de begroting de uitkomst van de onderhandelingen bekend is, zodat we deze mee kunnen nemen in de begroting 2020.

De stijging van de loonkosten als gevolg van verhoging van de premies voor pensioen en zorgverzekeringswet en eigen-risicodragerschap voor WW nemen we eveneens mee. Met name de pensioenpremie hebben de afgelopen jaren geleid tot aanzienlijke verhogingen.

Loonontwikkelingen gesubsidieerde sector

Voor loonontwikkeling in de gesubsidieerde sector passen we net als in voorgaande jaren geen indexcijfer toe. Met een aantal partijen waarmee we een langjarige subsidierelatie hebben, hebben we afspraken gemaakt over indexatie. We kiezen niet voor een algemene indexatie voor de loonontwikkeling maar stellen de budgetten bij op basis van de door de instellingen ingediende begrotingen.

Prijsontwikkeling

In de afgelopen jaren hebben we ervoor gekozen om kostenstijgingen op basis van het landelijk verwachte inflatiepercentage niet door te voeren. Als wij verhoging van een budget noodzakelijk achten, bijvoorbeeld vanwege contractueel overeengekomen indexering, dan verwerken wij dat mét een onderbouwing,

Uit de analyse van het saldo van de jaarrekening 2018 blijkt dat de budgetten toereikend zijn. Wij stellen voor de budgetten niet standaard te verhogen met een inflatiepercentage.

Prijsontwikkeling subsidies

Naar aanleiding van de op 6 november 2017 aangenomen motie voor jaarlijkse inflatiecorrectie van subsidies, verhogen wij jaarlijks de subsidies met de consumenten prijzen index (2018: 1,7%).

De indexering van de subsidies verwerken we in de begroting 2020.

Oormerken van middelen

De raad heeft de rijksbijdragen voor (decentralisatie van) de zorgtaken geormerkt voor het uitvoeren van deze taken. Het oormerken van deze middelen houdt tevens in dat we niet bestede middelen reserveren, waarvoor we de bestemmingsreserve sociaal domein gebruiken. In de begroting 2018 en meerjarenbegroting 2019-2021 zijn de rijksbijdragen geormerkt. De ramingen van de uitgaven zijn gelijk aan de raming van de rijksbijdragen (budgettair neutrale verwerking).

In 2019 zijn de middelen voor het sociaal domein geïntegreerd in de algemene uitkering. Dit is een reden om de koppeling tussen de uitgaven en inkomsten van het Rijk los te laten.

In de begroting 2020 gaan we de uitgaven en inkomsten sociaal domein ramen op basis van de ervaringsgegevens 2015-2018, eventuele inzichten uit de 1^e trimesterrapportage 2019 en een extrapolatie naar 2020.

Voor het opvangen van tegenvallers is de bestemmingsreserve sociaal domein van € 1 miljoen beschikbaar.

Specifieke rijksbijdragen komen beschikbaar voor het doel waarvoor ze verstrekt zijn (huisvesting vergunninghouders, Gezond in de stad).

Andere vormen van intern oormerken, restbudgetten of 'potjes' creëren, zijn niet aan de orde.

Reserves en voorzieningen

De omvang van de reserves neemt weer toe. De reserves zijn vrij besteedbaar. Uit de stresstest van eind 2018 blijkt dat de omvang van de reserves goed is.

De weerstandscoefficiënt per 31 december 2018 is 6,9. Dit betekent dat de aanwezige reserves 6,9 keer hoger zijn dan de ingeschatte risico's.

Met ingang van 2017 hebben we een voorziening planmatig onderhoud wegen. De dotatie aan deze voorziening wordt jaarlijks met € 50.000 verhoogd tot € 355.000 in 2021. De jaarlijkse uitgaven aan groot onderhoud zijn voor de jaren tot en met 2021 geschat op € 500.000. Met de gereserveerde middelen verwachten we de lasten voor het groot onderhoud van de wegen inmiddels structureel afgedekt te hebben.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn middelen beschikbaar in de begroting die worden toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen. In 2018 is een nieuwe meerjaren-onderhoudsplanning (mop) opgesteld. Op basis hiervan is de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening reeds verhoogd, zodat de onderhoudskosten zijn afgedekt.

Begrotingsbrieven provincie

De provincie stuurt jaarlijks brieven over de aandachtspunten voor de begroting naar de raad en het college. In de brieven staan algemene toetsingsaspecten en aandachtspunten voor de begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023. Belangrijkste punten uit deze brieven zijn:

Vormen van toezicht

De gemeente Gennep heeft repressief toezicht. Wij kunnen de begroting direct uitvoeren.

Structureel en reëel evenwicht

De belangrijkste toets door de provincie is of de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Structurele lasten moeten gedekt worden door structurele baten. In onze begroting geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten en presenteren wij de saldi waarbij de incidentele baten en lasten zijn geëlimineerd.

Met de vaststelling van de begroting in november, neemt de raad ook afzonderlijke (deel)besluiten over de beschikbaarstelling van investeringskredieten voor het nieuwe begrotingsjaar. Voor de overige in het meerjarig investeringsprogramma opgenomen investeringen leggen wij de raad afzonderlijke voorstellen voor om krediet beschikbaar te stellen.

Belangrijk aandachtspunt blijft het onderhoud van kapitaalgoederen (gebouwen, wegen etc.). De budgetten in de begroting moeten voldoende zijn om het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau te handhaven. Wij hebben actuele beheerplannen en extra middelen zijn beschikbaar gesteld voor het groot onderhoud van de wegen waarvoor we nu uitgaan van kwaliteitsniveau B. De gereserveerde middelen zijn voldoende voor handhaving van dat niveau .

De meerjaren onderhoudsplannen voor de gemeentelijke gebouwen zijn in het tweede kwartaal van 2018 geactualiseerd. De financiële consequenties zijn reeds meegenomen in de begroting 2019.

Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording

In 2018 zijn door de commissie BBV vier notities geactualiseerd en gepubliceerd. Wij volgen de ontwikkelingen binnen het BBV en de stellige uitspraken van de commissie BBV die verwerkt moeten worden in de begroting en jaarrekening.

Specifieke onderwerpen

Sociaal domein

De uitvoering van de taken binnen het sociaal domein hebben wij tot nu toe budgettair neutraal geraamd. Het uitgangspunt van de provincie is, dat alle gemeenten in 2020 reëel gaan ramen. Dit hebben wij in de begroting 2019 al aangegeven en dit zal zijn beslag krijgen in de begroting 2020.

Omgevingswet

De provincie geeft aan dat de gevolgen van de nieuwe omgevingswet voor de gemeenten groot zullen zijn en adviseert gemeenten de invoering adequaat voor te bereiden.

Voor de implementatie van de nieuwe omgevingswet is een projectplan opgesteld en is een projectgroep actief. In de begroting en meerjarenbegroting zijn hiervoor middelen opgenomen.

Overgangsbepaling niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Door de invoering van de BBV Notitie grondexploitaties is het vanaf 31 december 2019 niet meer toegestaan om NIEGG's op te nemen in de balans. De gemeente Gennep heeft geen NIEGG's waardoor de overgangsbepaling niet aan de orde is.

BTW en sport

Met ingang van 2019 is de verruimde btw sportvrijstelling in werking getreden waardoor geen aftrek van btw meer mogelijk is over de kosten van onder andere de sportaccommodaties. Dit levert een nadeel op. Ter compensatie is de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) in het leven geroepen. Wij doen hier een beroep op. Of hiermee de gevolgen van het gewijzigde btw-regime voor de gemeente Gennep budgettair neutraal is, is nog niet duidelijk.

Verbonden partijen

Wij onderschrijven de door de provincie geschetste ontwikkeling dat verbonden partijen steeds belangrijker zijn om maatschappelijke doelen te bereiken. Goed inzicht in de risico's van verbonden partijen is van belang voor het totale inzicht in de risico's die wij als gemeente lopen. In onze paragraaf Verbonden partijen hebben we per verbonden partij het risico benoemd. In de berekening van de minimale weerstandscapaciteit zijn ook risico's van verbonden partijen opgenomen en gekwantificeerd.

Lokale heffingen

De provincie vraagt aandacht voor het geven van inzicht in de totstandkoming van de tarieven van lokale heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn. De informatie is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen maar we gaan na of een uitbreiding van de informatie nodig is.

De provincie heeft op 16 april 2019 het nieuwe Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020, GTK 2020, vastgesteld. Het GTK is een gezamenlijk product van alle twaalf provincies. Het GTK 2020 is van toepassing met ingang van het begrotingsjaar 2020.

Een belangrijke wijziging in het toetsingskader is het gaan werken met een uniform toetspuntenlijst. De provincie heeft recent een verdiepingsonderzoek uitgevoerd om te komen tot een meerjarige uitspraak van het toezicht. In dit onderzoek komen de onderwerpen zoals opgenomen in de toetspuntenlijst terug. Hiermee is al geanticipeerd op het nieuwe GTK 2020.

4. AUTONOME ONTWIKKELINGEN EN NIEUW BELEID

PROGRAMMA: VEILIGHEID

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Portefuillehouder: **P. de Koning**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- In de ontwerpbegroting 2020 van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) worden extra financiële middelen gevraagd voor de paraatheid van de Brandweer. Het zienswijze traject loopt; ook namens de gemeente Gennep is een zienswijze ingediend. Of we deze extra financiële middelen definitief opnemen in de begroting is daarom nu nog niet duidelijk. Op 6 juli 2019 wordt naar verwachting de begroting in het Algemeen Bestuur (AB) van de VRLN vastgesteld.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Paraatheid brandweer: mogelijk extra investering (Zie RIB april 2019 en zienswijze)		51.000	60.000	67.000	74.000
Totaal		51.000	60.000	67.000	74.000

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Portefuillehouder: **P. de Koning**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Het Integraal Veiligheidsbeleid dat op 11 maart 2019 is vastgesteld, is de basis voor de begroting 2020 e.v.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Integraal Veiligheidsbeleid		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 2.1 Verkeer, wegen en water

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- We gaan in 2020 een 60 km/u zone inrichten op de Zwarteweg ten noorden van Milsbeek (RIB 30 mei 2017). De kosten hiervoor bedragen € 185.000. De voorbereidingskosten € 15.000 zijn opgenomen in de 1^e trimesterrapportage.
- Op 9 april 2019 hebben wij een besluit genomen over de verkeersproblematiek van de Zwarteweg. We starten met de voorbereiding van de aanpassing van de Zwarteweg, de zogenoemde quick wins. Dit betekent dat we het kruispunt bij de komgrens gaan aanpassen, het fietsverkeer naar één zijde van de weg brengen en fysiek afscheiden, het aanbrengen van plateaus op de kruispunten of het plaatsen van druppels op de weg en het aanbrengen van stil asfalt. De voorbereiding start in 2019 (de kosten hiervoor zijn opgenomen in de 1e trimesterrapportage 2019), zodat de uitvoering in 2020 kan plaatsvinden. De kosten hiervoor zijn ingeschat op ca. € 1,6 mln.
- Op middellange termijn wordt onderzoek gedaan naar de doorsteek van de Ringbaan naar de N271. Het tracé wordt nader uitgewerkt, onderzoeken worden uitgevoerd en het bestemmingsplan wordt opgesteld. Daarnaast vinden de nodige overleggen plaats met provincie, waterschap, Rijkswaterstaat, omwonenden en andere betrokkenen. Met deze werkzaamheden starten we in het 2e kwartaal 2019. De kosten hiervan worden ingeschat op ca. € 200.000, waarvan € 50.000 is opgenomen in de 1^e trimesterrapportage 2019. De uiteindelijke uitvoeringskosten zijn nog bekend en daarom niet in de voorjaarsnota opgenomen.
- In het collegeprogramma hebben we opgenomen onderzoek te doen naar het ontlasten van het centrum van Ottersum en Ven-Zelderheide van vrachtwagenverkeer. De visievorming hiervoor starten we in 2021.
- De provincie Limburg gaat onderhoud uitvoeren aan de N271 tussen het kruispunt bij De Grens en Milsbeek. De eerder geplande reconstructie is hiermee van de baan. Het onderhoud bestaat uit het vervangen van asfalt, het vervangen van de VRI's (verkeerslichten) het plaatsen van een signaleringssysteem voor langzaam verkeer en enkele maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid.

Voor het vervangen van de VRI's moet de gemeente Gennep een bijdrage betalen. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van het aantal poten van een kruispunt die van de gemeente zijn. Dit betekent bij De Grens twee van de vier poten (bijdrage 50%) en Hoofdstraat Heijen één van de drie poten (bijdrage 33%).

Mogelijk wordt er door de provincie van de gemeente ook nog een bijdrage gevraagd voor verkeersveiligheidsmaatregelen bij het kruispunt bij De Grens in relatie tot het JoPo project.

Welke maatregelen hier genomen gaan worden is echter nog niet duidelijk. Indicatief gaan we uit van € 50.000.

De totale kosten voor de bijdragen aan de VRI's en de aanpassing van het kruispunt bij de Grens ramen we op € 200.000. In de meerjarenbegroting is op basis van de oude plannen € 350.000 opgenomen. Derhalve kan € 150.000 vrijvallen.

- Onderzoek verbeteren fietsveiligheid rotonde Brabantweg/Spoorstraat en Spoorwegje. Beide zijn onderdeel van een schoolfietsroute.
Tijdens de bewonersavond voor de fietstunnel Weverstraat werd veelvuldig de fietsveiligheid op het Spoorwegje en de rotonde Spoorstraat aangehaald. Nadat de fietstunnel bij de Weverstraat gereed is gaan we onderzoek doen naar de noodzaak en de mogelijkheden om de fietsveiligheid van de rotonde te verbeteren. Geschatte kosten € 25.000 voor 2020.
- Onderzoek grensovergangen. Vanuit Gennep kan met de auto op twee plaatsen de grens naar Duitsland overgestoken worden (via de N291 en de A77). Daarnaast is er een grensovergang bij Hommersum waar alleen fietsers en voetgangers gebruik van kunnen maken. In gesprek met bestuurders van Hommersum is gebleken dat er de wens is de grensovergang ter plaatse weer toegankelijk te maken voor autoverkeer. De wegen in Gennep zijn hier echter niet op toegerust. Onderzocht moet worden of een extra grensovergang voor autoverkeer wenselijk of noodzakelijk is. Het wijzigen van verkeersstromen kan gevolgen hebben voor omliggend gebied. Dit dient in beeld gebracht te worden. Geschatte kosten € 25.000 voor 2021.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Zwarteweg - korte termijn (binnen de bebouwde kom) uitvoeringskosten	1.600.000	0	112.000	110.000	108.000
60 km/u zone Zwarteweg uitvoeringskosten	185.000	0	13.000	13.000	13.000
Mogelijke doorsteek Ringbaan - N271 voorbereidingskosten		100.000	50.000	0	0
Mogelijke doorsteek Ringbaan - N271 uitvoeringskosten				PM	PM
Ontlasten centrum Ottersum-Ven Zelderheide onderzoekskosten			PM	PM	
Reconstructie N271		nvt	nvt	nvt	nvt
Onderzoek fietsveiligheid Spoorwegje en rotonde Spoorstraat		25.000	0	0	0
Onderzoek grensovergangen		0	25.000	0	0
Totaal	1.785.000	125.000	200.000	123.000	121.000

Taakveld 5.7-1 Openbaar groen, algemeen

Portefeuillehouder: **R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- De gemeente Gennep heeft 34 km aan bosranden die grenzen aan percelen en paden. Door toenemende klachten is het wenselijk deze bosranden op te schonen.
Doordat de paden steeds intensiever gebruikt worden en de bomen behoorlijk zijn gegroeid leveren deze bomen overlast op. Daarnaast groeien de bomen over de perceelgrenzen heen.

Om de paden en tuinen goed en veilig te houden is jaarlijks onderhoud nodig. We willen dit programmatisch gaan oppakken en niet meer enkel op basis van incidenten en klachten. Uitgaande van 34 kilometer is een totaalbedrag van € 255.000 nodig, te verdelen over tien jaar.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Onderhoud bosranden		25.500	25.500	25.500	25.500
Totaal		25.500	25.500	25.500	25.500

PROGRAMMA: ECONOMISCHE STRUCTUUR, TOERISME EN RECREATIE

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- We actualiseren de lokale centrumvisie, waarbij we ook een uitvoeringsplan met actiepunten vaststellen. Die zijn samen met ondernemers en vastgoedeigenaren bepaald. De actiepunten dragen bij aan het aantrekkelijk maken van het kernwinkelgebied. Zo willen we de rode loper uitleggen naar ondernemers en vastgoedeigenaren op het gebied van transformatievraagstukken in het vastgoed. Hiervoor wordt dan een architect in de hand genomen. Tevens stellen we voor dat de gemeente de kosten van een centrummanager voor het eerste jaar voor haar rekening neemt. Om dit te kunnen realiseren is een financiële bijstelling van het werkbudget Economische Zaken in 2020 met € 55.000 noodzakelijk.
- We willen vanaf 2021 een Bedrijveninvesteringszone oprichten. Ondernemers en vastgoedeigenaren gaan op deze wijze bijdragen aan de kosten van het uitvoeringsplan (o.a. de kosten van de centrummanager).
- We actualiseren de lokale bedrijventerreinvisie, waarbij we ook een actieprogramma vaststellen. Dat is samen met ondernemers en vastgoedeigenaren opgesteld. De actiepunten dragen bij aan de kwalitatieve verbetering van onze bedrijventerreinen. Wij willen onze verantwoordelijkheid nemen in de uitvoering van het actieprogramma, onder andere door acties mede te financieren. Daartoe dient het werkbudget structureel verhoogd te worden met € 10.000.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Uitvoeringsplan centrumvisie		55.000	0	0	0
Bedrijveninvesteringszone		nvt	nvt	nvt	nvt
Uitvoering bedrijventerreinvisie		10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal		65.000	10.000	10.000	10.000

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Het bedrijventerrein De Brem is in 2015 door de gemeente verkocht aan een exploitant. Medio 2019 is ruim 12 ha van het uitgeefbare terrein van ruim 30 ha in gebruik door een logistiek bedrijf en is een vergunning verstrekt voor uitbreidingen tot nog eens 10 ha. Voor de gemeente Gennepe zijn geen nieuwe financiële consequenties te verwachten.
- Een tweetal initiatiefnemers heeft het voornemen de haven in Heijen uit te breiden. Onderdeel daarvan is het realiseren van een nieuw watergebonden bedrijventerrein inclusief overslaglocatie met een omvang van 12 ha bruto en een kadeflengte van minimaal 1200 meter. In het kader van deze uitbreiding hebben wij in april 2019 een MER-rapport en een voorontwerp bestemmingsplan ontvangen. Naar verwachting kan het nieuwe bedrijventerrein rond 2023 operationeel zijn. Uitgangspunt is dat er voor de gemeente Gennepe geen financiële consequenties zijn.
- De aanleg van glasvezel start in het vierde kwartaal van 2019. Aanvullende kosten voor de aanleg worden betaald door de netwerkexploitant die het glasvezel aanlegt.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Bedrijventerrein De Brem		nvt	nvt	nvt	nvt
Uitbreiding Haven Heijen		nvt	nvt	nvt	nvt
Glasvezel aanleg		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 3.4 Toeristische en recreatieve voorzieningen

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn** en **R. Peperzak** (regiovisie BGMM)

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Lokaal en regionaal speelt er momenteel veel wat betreft toeristische promotie. Vanuit regio Noord-Limburg wordt er een nieuwe weg ingeslagen, waarbij ondernemers een grotere rol krijgen. De uitdaging is om de ondernemers te mobiliseren en de nieuwe structuur aan te laten sluiten bij hun wensen en behoeften.
- Uit het routeboek, behorend bij het programma versterking Vrijetijdseconomie, zullen we projecten realiseren en indien nodig middelen beschikbaar stellen om aanvullende projectcapaciteit in te huren.
- Onderzoek haalbaarheid snelfietsroute. Veelvuldig komt de wens van een snelfietsroute richting Nijmegen ter sprake onder andere vanuit recreatiemogelijkheden. De route vanuit Gennepe kan in Mook aangesloten worden op de route Cuijk - Mook - Nijmegen. Een quick scan geeft inzicht in de haalbaarheid van deze route. De kosten voor de quick scan zijn ondergebracht in het programma Versterking Vrijetijdseconomie. De uitvoering van dit projectfiche staat gepland voor 2021.

- Onderzoek veelgebruikte fietsroutes. Om inzicht te krijgen in welke routes veel gebruikt worden door onze inwoners en mensen die in Gennep werken, willen we een enquête houden. Welke routes gebruiken ze veel, hoe beoordelen ze de kwaliteit en veiligheid en waardoor zouden ze meer gebruik maken van de fiets. De kosten hiervoor zijn ondergebracht in het programma Versterking Vrijtijdseconomie. De uitvoering staat gepland voor 2020.
- 75 jaar bevrijding. De SEG (Stichting Evenementen Gennep) is druk bezig om samen met verschillende verenigingen en organisaties een breed gedragen programma voor de 75-jarige bevrijding te maken. De ambitie en de omvang van de viering van 75 jaar bevrijding is vergelijkbaar met de viering en activiteiten rondom 400 jaar stadhuis (2017). De kosten hiervoor zijn opgenomen in het programma Versterking Vrijtijdseconomie.
- We zijn bezig met het project "Beleefbaar maken Gennep Huys". Dit staat nog in de kinderschoenen; vanaf 2019 is een archeoloog ingehuurd om ons hierbij te ondersteunen. Nog in 2019 stellen wij hier een plan van aanpak voor op.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Mobiliseren ondernemers		nvt	nvt	nvt	nvt
Realisatie projecten vrijtijdseconomie		nvt	nvt	nvt	nvt
Onderzoek haalbaarheid snelfietsroute		nvt	nvt	nvt	nvt
Onderzoek veelgebruikte fietsroutes		nvt	nvt	nvt	nvt
75 jaar bevrijding		nvt	nvt	nvt	nvt
Beleef maken Gennep Huys		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

PROGRAMMA: ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Portefeuillehouder: P. Lucassen

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Anticiperend op wijziging van wet- en regelgeving rondom onderwijshuisvesting stellen we in 2019 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op. Voornaamste reden voor het opstellen van een IHP is om duidelijkheid te verschaffen over de verantwoordelijkheid voor renovatie en investeringen in het schoolgebouw door schoolbesturen. Op het moment dat het IHP is afgerond zullen ook de meerjarige financiële consequenties duidelijk worden. Een goede analyse van de bestaande onderwijsgebouwen stelt prioriteiten en identificeert mogelijke knelpunten voor de komende jaren. Integrale overwegingen en een langere horizon bieden kans om beter te anticiperen op toekomstige risico's en regie te voeren middels beleid.
- De gemeente Gennep heeft in 2019 twee aanvragen ontvangen voor het Programma voorzieningen onderwijshuisvesting 2020, te weten uitbreiding Elzendaalcollege en aanpassing VSO-gebouw Mikado. Zoals gebruikelijk zal dit in de loop van 2019 nog met de verschillende betrokken partijen worden besproken. Eind 2019 zal dan duidelijk zijn welke financiële consequenties de aanvragen hebben voor gemeente en scholen.
- Begin mei is het voorlopig ontwerp van Kind Expertise Centrum ontvangen en is met de inpassing in het landschappelijk structuurplan, inclusief civiel- en cultuurtechnische uitgangspunten gestart. Op basis van beide wordt een raming gemaakt waaruit de kredietbehoefte in totaliteit duidelijk wordt. De kredietbehoefte is uiteraard direct verbonden aan eerder genomen besluiten omtrent het ruimteprogramma, de piekhuisvesting in het hoofdgebouw, duurzaamheid en verruiming van speelmogelijkheden. Voornoemde besluiten leiden, in combinatie met het gewijzigde prijspeil ten opzichte van het besluit van 2017, en de sterk toegenomen kosten in de bouw tot een hogere kredietbehoefte. Zodra de omvang bekend is wordt een kredietvoorstel aan u voorgelegd.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Integraal huisvestingsplan (IHP)		nvt	nvt	nvt	nvt
Programma voorzieningen onderwijshuisvesting	PM	PM	PM	PM	PM
Nieuwbouw KEC, incl openbare ruimte	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal					

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- We geven uitvoering aan het nieuwe Rijksbeleid om kinderen minimaal 16 uur per week Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aan te bieden in de Voor- en Vroegschool. Dit zijn respectievelijk kinderdagverblijven en groepen 1 en 2 van de basisscholen die VVE geven aan kinderen met een taal- of onderwijsachterstand. We doen dit samen met onze opvang, onderwijspartners en GGD. De uitbreiding van de VVE is budgetneutraal.
- Daarnaast zal de monitoring van de resultaten van de VVE-programma's worden geïntensiveerd overeenkomstig de aanbevelingen vanuit de Inspectie van het Onderwijs.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Voor- en Vroegschoolse Educatie		nvt	nvt	nvt	nvt
Intensivering monitoren VVE		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 6.1 Kinderopvang

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Vanuit wet- en regelgeving over kinderopvang is het de bedoeling inspecties uit te voeren bij een hoger percentage gastoudervoorzieningen. De wettelijke verplichting op dit moment is jaarlijks 5% van de gastouderopvangvoorzieningen te inspecteren. Onze middelen zijn toereikend voor de uitvoering.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Inspecties gastouderopvang		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

PROGRAMMA: CULTUUR EN SPORT

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Portefuillehouder: **R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Door bureau Negen wordt onderzoek gedaan naar de kwantiteit en kwaliteit van onze binnensportaccommodaties. Hoewel de resultaten nog niet bekend zijn, heeft de mogelijke herschikking van binnensportaccommodaties inclusief de mogelijkheid van een nieuwe sporthal een aanzienlijke financiële impact op de begroting.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Herschikking van binnensportaccommodaties	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal					

Taakveld 5.3 Kunst & Cultuur

Portefuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Als gemeente handelen we vanuit het besef onderdeel te zijn van de wereldgemeenschap. We voelen ons medeverantwoordelijk voor het aanpakken van de oorzaken en gevolgen van mondiale uitdagingen. Daartoe zijn de Global Goals geformuleerd. We onderzoeken momenteel hoe we als gemeente kunnen en willen bijdragen aan deze doelen. We willen dit binnen de lopende budgetten oppakken.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Global Goals		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 5.6 Media

Portefuillehouder: **P. Lucassen en P. de Koning** (lokale omroep)

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- De beleidsvisie bibliotheekwerk is voor vier jaren vastgesteld (tot en met 2020). De diensten die worden uitgevoerd door Biblioplus zijn gerelateerd aan de visie en zijn vastgelegd in een productenboek. Voor bovenvermelde periode is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Dit betekent dat voor de jaren erna een nieuwe overeenkomst opgesteld moet worden.

- De huidige subsidieverlening aan GennepNews gaan we transformeren naar een subsidieovereenkomst met prestatieafspraken over te leveren diensten/producten en kwaliteitseisen.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Productenboek Biblioplus		nvt	nvt	nvt	nvt
Lokaal mediabeleid		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

PROGRAMMA: SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Portefeuillehouder: **P. Lucassen en R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- In 2019 verkennen we wat het VN-verdrag handicap voor onze gemeente betekent. Uitvoering daarvan zal vanaf 2020 plaatsvinden. Dit verdrag heeft als doel dat iedereen volwaardig mee kan doen en mensen met een beperking onbeperkt kunnen deelnemen aan de samenleving. De gemeente is verplicht het VN verdrag handicap zo goed mogelijk uit te voeren zodat in 2021 mensen met een beperking vaker kunnen meedoen.
Ook verkennen we wat onze gemeente kan ondernemen om een dementievriendelijke gemeente te zijn. Specifieke acties die voortkomen uit beide verkenningen zullen een plek krijgen in de uitvoering van het te actualiseren OMO-beleid

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Actualiseren OMO-beleid		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 6.2 Toegang tot zorg

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- We gaan door met de transformatie in het sociaal domein en als onderdeel daarvan het gebiedsgericht werken. We gaan meer en meer de wijken en dorpen in en sluiten daarbij aan bij lokale initiatieven en huiskamers.
- Ook de preventie-activiteiten op scholen zullen verder worden uitgebreid. Thema's hierbij zijn sociale media, alcohol en drugs, overgang primair onderwijs naar voortgezet onderwijs en empowerment.

- Voor passend vervoer voor personen met verward gedrag zal in 2020 een pilot worden gestart waarna een structureel proces zal worden ingericht. De verwachting is dat hiervoor rijks gelden beschikbaar worden gesteld.
- Op 1 januari 2020 gaat de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden. De wet heeft beleidsmatige en organisatorische gevolgen voor gemeenten. Op dit moment is nog niet in te schatten wat de financiële gevolgen voor gemeente Gennepe zullen zijn.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Transformatie sociaal domein		nvt	nvt	nvt	nvt
Preventie activiteiten scholen		nvt	nvt	nvt	nvt
Passend vervoer personen met verward gedrag		nvt	nvt	nvt	nvt
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 6.3 Inkomensvoorzieningen

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Er zijn vorig jaar verbeterprogramma's ter beperking van het aantal uitkeringen doorgevoerd (vanuit de Vangnetregeling BUIG). Hierdoor en door de aangetrokken economie loopt het aantal uitkeringen terug. Wel dienen we alert te blijven op de economische ontwikkelingen en de krapte op de arbeidsmarkt.
We kunnen de bijstandsuitkeringen naar verwachting kostendekkend gaan verstrekken vanuit de rijksbijdrage (BUIG), dus zonder aanvullende gemeentelijke bijdrage. We hielden echter wel rekening met een aanvullende gemeentelijke bijdrage van 6%. Die kan per 2020 verlaagd worden naar nihil. Hiermee realiseren we een besparing van € 220.000 structureel per jaar.
- Er is geld beschikbaar voor een ruimhartiger ondersteuningsbeleid voor inwoners met een laag inkomen (minimabeleid, bijzondere bijstand, collectieve zorgverzekering). De prijseffecten daarvan (hogere bijdragen) zijn in de begroting afgedekt. Er kunnen echter ook volume-effecten optreden als regelingen aantrekkelijker worden en substantieel meer inwoners zich met aanvragen gaan melden. Wij monitoren dit om te voorkomen dat wij met een onverwachte budgetvraag worden geconfronteerd. Vooralsnog zijn er geen volume effecten die zo groot zijn dat zij een aanvullende budgetvraag opleveren.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Daling van het aantal bijstandsuitkeringen		-220.000	-220.000	-220.000	-220.000
Mogelijke volume effecten ruimhartiger ondersteuningsbeleid		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal		-220.000	-220.000	-220.000	-220.000

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- We onderzoeken of het mogelijk is een hulpmiddelenpool op te zetten. In Ven-Zelderheide zijn we al in een vergevorderd stadium wat betreft het oprichten van een rolstoelpool. Middels dit collectieve systeem zouden mensen dan gericht gebruik kunnen maken van hulpmiddelen zoals eenvoudige rolstoelen, scootmobielen en duofietsen. Uit het onderzoek en de implementatie zal moeten blijken of dit kostenverlagend gaat werken.
- In 2020 zal het doelgroepenvervoer opnieuw worden aanbesteed. De verwachting is dat de kosten hiervan zullen stijgen.
- Daarnaast zal in 2020 ook een aanbesteding van het welzijnswerk (jongerenwerk, opbouwwerk, consulenten sociaal domein, vrijwilligerswerk, mantelzorg) plaatsvinden.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Hulpmiddelenpool		nvt	nvt	nvt	nvt
Doelgroepenvervoer		PM	PM	PM	PM
Welzijnswerk		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Momenteel werkt Gennep voor beschermd wonen samen met de regio Nijmegen. Met ingang van 2020 gaan we samenwerken met de regio Noord-Limburg. De periode tot 2020 wordt gebruikt om samen met de regio Noord-Limburg afspraken te maken over de samenwerking en de dienstverlening aan de Gennepse inwoners en de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Beschermd wonen		PM	PM	PM	PM
Totaal					

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- In 2020 gaan we verder met de transformatie in het sociaal domein. We zetten nog meer in op preventie onder meer met een groepsgerichte aanpak. Samen met cliënten en aanbieders gaan we door met de ontwikkeling van het zorglandschap. Dit doen we regionaal, onder de naam sturing en inkoop. Er zijn ook mogelijkheden om in 2020 al te experimenteren of sommige stappen later te zetten na 2021.

Dit traject betreft niet alleen jeugd, maar het sociaal domein breed. Speerpunten hierbij zijn:

- meer kinderen zoveel mogelijk thuis laten opgroeien.
- kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden.
- soepele overgang naar volwassenheid.

Dit traject moet leiden tot meer transformatie en vernieuwing in de zorg alsmede meer grip op de kosten.

- In verband met de stijgende kosten binnen de jeugdzorg zijn we in 2019 gestart met een analyse van de oorzaken en de mogelijke beïnvloedingsmogelijkheden om de kosten te stabiliseren of zelfs te verlagen. Gezien de ontwikkelingen binnen de jeugdzorg is het noodzakelijk dat we hier blijvend aandacht voor houden.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Transformatie sociaal domein		nvt	nvt	nvt	nvt
Monitoring jeugdzorg		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Portefeuillehouder: **P. Lucassen**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Binnen de gemeente Gennep wordt steeds meer gewerkt vanuit het concept Positieve Gezondheid. De nieuwe ontwikkelingen sluiten daarom ook steeds aan op dit concept. Netwerken tussen organisaties is belangrijk om recht te doen aan alle dimensies van Positieve Gezondheid. Een sociale kaart is een instrument hierbij. We gaan in 2020 inzetten op de ontwikkeling van een sociale kaart voor gemeente Gennep.
- Het GIDS-project is een project gericht op stimulering van de maatschappelijke participatie van mensen met een gezondheidsachterstand. Dit loopt sinds enkele jaren in gemeente Gennep en

zal verder worden doorontwikkeld. In 2018 zijn de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de aanpak wetenschappelijk onderzocht met een onderzoek door de Erasmus Universiteit. De Universiteit Maastricht neemt dit over en gaat helpen bij de doorontwikkeling van het na-traject. Dit na-traject is bedoeld om de behaalde resultaten te verduurzamen.

- Met verschillende professionele partijen lopen gesprekken over Welzijn op Recept. Veel mensen die regelmatig de huisarts bezoeken hebben gezondheidsklachten zonder dat daar een medische oorzaak voor wordt gevonden. Welzijn op Recept wil met haar aanpak mensen die klachten hebben en hier geen medische of psychologische behandeling voor nodig hebben, ondersteunen in het behouden en verbeteren van hun gezondheid en welzijn. Bij Welzijn op Recept verwijst de huisarts de patiënt door naar een welzijnscoach waarna deze samen naar wensen, talenten en mogelijkheden van de betrokkene zoekt. Een warme overdracht van hulpverlener naar welzijnscoach en van welzijnscoach naar organisaties en hulpverlener wordt als erg belangrijk gezien. Welzijn op Recept wordt met betrokken partijen verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Concept positieve gezondheid		nvt	nvt	nvt	nvt
GIDS-project		nvt	nvt	nvt	nvt
Welzijn op Recept		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

PROGRAMMA: DUURZAAMHEID

Taakveld 7.2 Rioleringsplan

Portefeuillehouder: **R. Peperzak en J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Wij stellen een nieuw Gemeente rioleringsplan (GRP) op voor de periode 2020-2024 en leggen dat ter besluitvorming aan de raad voor. Hierbij geven we ook inzicht in de financiële consequenties, waaronder de hoogte van de toe te passen rekenrente. Hiervoor hebben we financiële ruimte opgenomen.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
GRP 2020 - 2024		370.000	370.000	370.000	370.000
Totaal					

Taakveld 7.3 Afval

Portefeuillehouder: **R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Het verpakkingenconvenant dat alle gemeenten hebben gesloten met VNG en Nedvang is in ontwikkeling. Op dit moment zijn de gemeenten zowel verantwoordelijk voor het gescheiden inzamelen van het verpakkingsafval als voor het vermarkten (sorteren en op de markt zetten voor recycling). De verwachting is dat bij nieuwe afspraken tussen de partijen, de gemeenten het deelproces van vermarkten gaan afstoten en zich enkel weer gaan richten op de gescheiden inzameling. Dit sluit meer aan bij de rol die de gemeenten altijd hebben gehad in het afvalbeleid: gescheiden inzamelen en dan aan marktpartijen overdragen voor hergebruik, recycling of verbranding. De consequenties van deze verandering zullen de komende tijd praktisch en financieel in beeld gebracht worden. Uitgangspunt is dat deze verandering voor alle gemeenten kostenneutraal gaat plaatsvinden.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Afvalinzameling		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Portefeuillehouder: **R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Duurzaamheid is inmiddels in de diverse beleidsvelden geland en wordt ook van daaruit verder opgepakt en uitgewerkt, onder andere: verduurzaming gemeentelijk vastgoed, een fysiek energie- en duurzaamheidsloket binnen de gemeente zelf, verduurzaming bedrijventerreinen/buitengebied en stimuleren duurzaam en gasvrij bouwen.
- Binnen het beleidsveld Duurzaamheid zal halverwege 2019 de Startnotitie RES (Regionale Energie Strategie) bestuurlijk worden vastgesteld. De RES zelf zal vervolgens in 2020 worden vastgesteld, inclusief het bijbehorende uitvoeringsprogramma met financiële consequenties.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Duurzaamheid beleidsvelden		nvt	nvt	nvt	nvt
Startnotitie RES		PM	PM	PM	PM
Totaal					

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen

Portefeuillehouder: **R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Naar aanleiding van klachten, meldingen en opmerkingen van burgers en raadsleden is een onderzoek/inventarisatie naar de staat van de gemeentelijke begraafplaats gedaan. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de inrichting van de begraafplaats ernstig verouderd is ten aanzien van een aantal onderdelen, waaronder: de paden, het groen en het meubilair. Ook is aanvullende planvorming gewenst voor de verdere inrichting van de begraafplaats. De kosten die met beide gemoeid zijn, vallen niet onder het reguliere onderhoudsbudget en worden geraamd op circa € 150.000. We willen het opknappen in drie jaar oppakken (periode 2020-2022). Het schoonhouden en het kleine onderhoud aan de gemeentelijke begraafplaats vallen overigens binnen het contract met Buitenwerk.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Opknappen begraafplaats en planvorming inrichting		50.000	50.000	50.000	0
Totaal		50.000	50.000	50.000	0

PROGRAMMA: RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder: **R. Peperzak**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Afgelopen jaar is met name aandacht geweest voor het opstellen van de omgevingsvisie en is een aanvang gemaakt met voorbereidende werkzaamheden vooruitlopend op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de pilot voor het opstellen van een omgevingsplan. Komende jaren willen wij meer aandacht gaan besteden aan opleidingen en het opstellen van een definitief omgevingsplan. De benodigde kosten voor de implementatie van de Omgevingswet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor de kosten van de implementatie van het DSO zijn we afhankelijk van het Rijk. Deze kosten zijn nog steeds niet bekend.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)		PM	PM	PM	PM
Totaal					

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn****Nieuwe ontwikkelingen/beleid**

- Op een gemeentelijk perceel gelegen tussen de Draaischijf en Schopschijf te Milsbeek zal woningbouw ontwikkeld worden. Het plan wordt opgepakt in samenwerking met Destion. Hierbij wordt gedacht aan de bouw van onder andere ongeveer acht nultreden woningen en circa vijf tiny houses.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Opbrengst verkoop perceel Milsbeek		PM	PM	PM	PM
Totaal					

Taakveld 8.3-1 Wonen en bouwen, algemeen Portefeuillehouder: **R. Peperzak****Nieuwe ontwikkelingen/beleid**

- De actualisatie van de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg en de doorvertaling hiervan in een geactualiseerd lokaal woonbeleid vallen onder de reguliere werkzaamheden en vragen niet om een financiële bijstelling van het werkbudget Volkshuisvesting.
- De actualisatie van de prestatieafspraken met beide woningcorporaties vraagt niet om een financiële bijstelling van het werkbudget Volkshuisvesting. Deze reguliere werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden binnen het bestaande werkbudget.
- We onderzoeken of er, naast de Starterslening, behoefte bestaat aan de Verzilverlening van de SVn als financieel product voor de inwoners van de gemeente Gennepe. Indien dit product van meerwaarde wordt geacht, zullen wij de financiële gevolgen in beeld brengen en aan de raad voorleggen.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Actualisatie structuurvisie		nvt	nvt	nvt	nvt
Actualisatie prestatieafspraken		nvt	nvt	nvt	nvt
Verzilverlening		PM	PM	PM	PM
Totaal					

PROGRAMMA: DIENSTVERLENING

Taakveld 0.4 Dienstverlening / KCC

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- In 2019 starten we met het opstellen van een integraal dienstverleningsconcept. Een dienstverleningsconcept is een toekomstbeeld van onze gemeentebrede dienstverlening. Het heeft betrekking op onze visie op de burgers als klant van de gemeente en op de wijze waarop de gemeente de dienstverlening aan wil bieden. In 2020 wordt met de implementatie gestart.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Integraal dienstverleningsconcept		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

PROGRAMMA: BESTUUR EN ORGANISATIE

Taakveld 0.4 Overhead

Portefeuillehouder: **P. de Koning (personeel) en J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- We zijn hard aan de slag om de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren en te blijven voldoen aan de wensen van deze tijd. Dat geldt ook voor onze digitale dienstverlening. Het vergt een stevige inspanning om dichterbij de inwoners te staan, meer van binnen naar buiten en buiten naar binnen te bewegen en de kwaliteit van onze (digitale) dienstverlening te vergroten. We kopen scherp in en houden daarbij de sociale en duurzaamheidsaspecten goed in het oog. In dat kader sluiten we ons steeds vaker aan bij grotere aanbestedingen geïnitieerd door de VNG.
- De huisstijl van gemeente Gennep is ruim 25 jaar geleden ontworpen, mede ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gemeentekantoor. Intussen is de samenleving wezenlijk veranderd, evenals de rol van de gemeente, de manier waarop wij communiceren en waarop we ons willen profileren naar inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere partijen. Dit vraagt om een actualisering van de huisstijl, die beter past bij wat we als gemeente willen uitstralen. Conform de wens om Gennep toeristisch-recreatief steviger op de kaart te zetten, is inmiddels een huisstijl ontwikkeld voor een toeristische website. Dit ontwerp biedt goede aanknopingspunten om ook de vertaalslag te maken naar een meer eigentijdse gemeentelijke huisstijl.
In 2019 werken we dit verder uit. In 2020 vindt vervolgens de feitelijke introductie en verdere implementatie van de geactualiseerde huisstijl plaats, op het moment dat de verbouwing van het gemeentekantoor gereed is.

De kosten die gepaard gaan met het actualiseren van de huisstijl hebben met name betrekking op het ontwerp en het (deels) vervangen van huidige huisstijldragers. Door de toenemende digitalisering, ook in onze communicatie met inwoners en anderen, is het aantal huisstijldragers de laatste jaren fors afgenomen.

Daarnaast vraagt het ureninzet van de organisatie (o.a. begeleiding van het traject, vervangen van sjablonen).

- Informatie en digitalisering worden steeds belangrijker om onze inwoners en bedrijven goed van dienst te zijn en de gemeentelijke taken goed te kunnen uitvoeren. Informatie gebruiken we bij het maken van beleid, het bepalen van rechtmatigheid en doelmatigheid van ons handelen en het verbeteren van de bedrijfsvoering en dienstverlening. Daarvoor moet de informatie wel van voldoende kwaliteit zijn. In dat kader gaan we werken aan een kwaliteitssysteem voor al onze informatie (gestructureerd en niet-gestructureerd opgeslagen). Daarnaast gaan we de kwaliteit van onze basisregistraties verder optimaliseren en werken we aan de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening, uiteraard zonder het persoonlijke contact uit het oog te verliezen.

Maar de informatie moet ook veilig zijn. Een betrouwbare en veilige informatievoorziening is essentieel voor gemeenten. We moeten zorgvuldig omgaan met de gegevens van burgers en organisaties. Dit is uiteraard niet veranderd. In 2020 gaan we over van de BIG (baseline informatiebeveiliging Gemeenten) naar de BIO (baseline informatiebeveiliging overheid). Om die reden zullen we in 2019 al ons informatiebeleid aanpassen.

De gemeente Gennep is straks digitaal 24/7 bereikbaar. Ook het activiteit gerelateerd en plaats-onafhankelijk werken vraagt om een ondersteuning die daarbij aansluit. Deze zullen we in 2020 en verder vorm geven. Om deze doorontwikkeling te kunnen maken is het noodzakelijk dat we beschikken over een betrouwbare, veilige en robuuste IT infrastructuur. Alle gemeenten in Nederland staan voor deze uitdaging. Daarom werken we steeds meer samen, met name op het gebied van de infrastructuur en inkoop van producten en diensten op ICT gebied.

- Tot slot komen er ook enkele wettelijke ontwikkelingen op ons af, die van belang zijn. De Wet Open Overheid is daar een voorbeeld van.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Digitale dienstverlening		nvt	nvt	nvt	nvt
Nieuwe huisstijl: introductie en implementatie		25.000	0	0	0
Informatievoorziening en automatisering		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal		25.000	0	0	0

PROGRAMMA: GEMEENTEFINANCIËN

Taakveld 0.61 OZB Woningen

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

Nieuwe ontwikkelingen/beleid

- In 2020 moet de afronding plaatsvinden van het project voor het waarderen op oppervlakte. Dit is een gezamenlijk project tussen gemeente en BsGW, aangezien een deel van de werkzaamheden voor de basisregistratie WOZ moet plaatsvinden en een deel voor de BAG. De exacte kosten van het volledige project moeten nog geïventariseerd worden.
- Een risico met betrekking tot de belastingopbrengsten blijft de verdere uitholling van de belastingcapaciteit door grotere toepassing en invoering van vrijstellingen. Ook de hoogte van de proceskosten blijft een punt van aandacht.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2020	2021	2022	2023
Waarderen op oppervlakte		nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingopbrengsten		nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal					

Taakveld 0.7 Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

De gemeente is voor haar inkomsten nagenoeg volledig afhankelijk van het Rijk. Dit voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de zogenaamde mei-circulaire wordt bekend gemaakt wat de ontwikkeling is van het gemeentefonds voor 2020 en volgende jaren. Bij het opstellen van de Voorjaarsnota is het effect van de mei-circulaire nog niet bekend.

Taakveld 7.3 Afval

Portefeuillehouder: **R.Peperzak**

De afgelopen jaren heeft de provincie subsidiegelden ter beschikking gesteld om de kosten van drugsafvaldumpingen in het openbaar gebied te kunnen verhalen. Deze regeling vervalt.

5. FINANCIËLE SITUATIE EN MEERJAREN-PERSPECTIEF

FINANCIËLE EFFECTEN VOORSTELLEN VOORJAARSNOTA

In onderstaand overzicht is een samenvatting opgenomen van de financiële effecten van de in hoofdstuk 4 opgenomen voorstellen.

Voorjaarsnota 2019 nieuw beleid						
Pro g	Omschrijving	Inves- teringen	2020	2021	2022	2023
1	Paraatheid brandweer		51.000	60.000	67.000	74.000
2	Zwarteweg binnen de bebouwde kom	1.600.000	0	112.000	110.000	108.000
2	Zwarteweg 60 km maatregelen	185.000	0	13.000	13.000	13.000
2	Mogelijke doorsteek Ringbaan - N271		100.000	50.000	0	0
2	Onderzoek fietsveiligheid Spoorweg		25.000	0	0	0
2	Onderzoek grensovergangen		0	25.000	0	0
2	Onderhoud bosranden		25.500	25.500	25.500	25.500
3	Centrumvisie uitvoering		55.000	0	0	0
3	Bedrijventerreinenvisie uitvoering		10.000	10.000	10.000	10.000
4	Programma onderwijshuisvesting 2020	pm	pm	pm	pm	pm
4	Nieuwbouw KEC	pm	pm	pm	pm	pm
5	Binnensportaccommodaties	pm	pm	pm	pm	pm
6	Daling bijstandsuitkeringen		-220.000	-220.000	-220.000	-220.000
6	Kosten doelgroepenvervoer		pm	pm	pm	pm
6	Beschermd wonen		pm	pm	pm	pm
7	Wijziging GRP (rekenrente)		370.000	370.000	370.000	370.000
7	Duurzaamheid: uitvoering RES		pm	pm	pm	pm
7	Optimaliseren begraafplaats		50.000	50.000	50.000	
8	Digitaal stelsel omgevingswet		pm	pm	pm	pm
8	Verkoop perceel Milsbeek		pm	pm	pm	pm
8	Verzilverlening	1	pm	pm	pm	pm
10	Nieuwe huisstijl		25.000	0	0	0
	TOTAAL	1.785.000	491.500	495.500	425.500	380.500

Tabel: overzicht financiële effecten

+ = nadelig; - = voordelig

Samengevat ziet de financiële stand van de meerjarenbegroting van de gemeente Gennepe er als volgt uit:

Stand begrotingsexploitatie met nieuw beleid en verwachte stand begrotingsexploitatie				
	2020	2021	2022	2023
Saldo begroting	172.000	136.000	32.000	32.000
Bijstelling 2 ^e trimesterrapportage 2018	35.000	35.000	35.000	35.000
Bijstelling 1 ^e trimesterrapportage 2019	-695.000	-664.000	-659.000	-671.000
Stand na 1^e trimesterrapportage 2019	-488.000	-493.000	--592.000	-604.000
Bijstelling voorjaarsnota 2019	-491.500	-495.500	-425.500	-380.500
Stand na voorjaarsnota 2019	-979.500	-988.500	-1.017.500	-984.500

In de begroting en meerjarenbegroting is een post onvoorzien beschikbaar van € 50.000.

ALGEMEEN FINANCIËEL BEELD RICHTING DE BEGROTING IN NOVEMBER

Exploitatie-ontwikkelingen

De 1e trimesterrapportage 2019 heeft een groot negatief effect op de begroting en meerjarenbegroting waardoor we een structureel begrotingstekort hebben. Dit wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door de stijging van de kosten van de jeugdzorg, € 700.000. De Voorjaarsnota leidt ook tot hogere uitgaven waarmee het tekort nog groter wordt.

De provincie accepteert een begroting die tijdelijk sluitend wordt gemaakt met aanwending van reserves. Het meerjarenperspectief moet wel sluitend zijn. Concreet betekent dit dat de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting sluitend is. Voor de meerjarenbegroting 2020-2023 dus het jaar 2023.

In het traject van de samenstelling van de begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023 moet hiervoor een oplossing komen.

Een aantal maatregelen waar we aan gaan werken zijn:

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Ten tijde van het opstellen van deze Voorjaarsnota 2019 is de meicirculaire van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds nog niet uitgebracht. Het effect van de circulaire voor onze uitkering is daarom niet verwerkt in de Voorjaarsnota. Door het herstel van de economie en betere vooruitzichten voor de financiën van het Rijk verwachten we een hogere uitkering. Daarnaast hopen we op een compensatie voor de hogere kosten van de jeugdzorg en de loonontwikkelingen.

Herijking financiële vertaling collegeprogramma en nieuw beleid voorjaarsnota 2019

Het collegeprogramma is financieel vertaald in de begroting 2019 waarbij de financiële ruimte in de begroting volledig was ingezet. Ook in de voorjaarsnota 2019 zijn weer nieuwe investeringen opgenomen. Deze kosten gaan we nogmaals kritisch doorlopen waarbij ook gekeken wordt naar het realiteitsgehalte van de fasering.

Doorlichten budgetten

In de aanloop naar de ontwerpbegroting houden wij alle budgetten nog een keer kritisch tegen het licht. Gezien de financiële situatie zal hierbij kritisch gekeken worden of een verlaging van budgetten mogelijk is. Hierbij nemen we mee het gegeven dat we in de jaarrekening 2018 een positief resultaat hadden.

Inzetten reserves

De gemeente Gennep heeft nog vrije ruimte in haar reserves. Door de BBV is de inzet van reserves beperkt, in zoverre dat deze niet in één keer ingezet mogen worden voor de dekking van investeringen. Wel is het mogelijk een bestemmingsreserve te vormen voor de dekking van de jaarlijkse lasten die voortvloeien uit een investering ofwel de afschrijving. Daarnaast is de inzet van reserves mogelijk voor de dekking van incidentele lasten.

Deze optie nemen we mee in het traject om te komen tot een sluitende begroting.

Wij zetten in op het aanbieden van een sluitende meerjarenbegroting.

Reserve-ontwikkelingen

De algemene reserve wordt gevoed door incidentele meevallers en positieve exploitatiesaldi. Dit zijn onzekerheden waardoor we in het overzicht verloop algemene reserve hiervoor geen toevoegingen hebben opgenomen. Bij nieuwbouw voor de scholen aan de Picardië komen bestaande schoolgebouwen leeg te staan die gesloopt gaan worden. De boekwaarde van deze gebouwen moeten we afboeken waarvoor een claim gelegd is op de AVR. Daarnaast is bij de vertaling van het collegeprogramma in de begroting een beroep gedaan op de algemene vrije reserve.

De algemene reserve grondexploitaties is beschikbaar voor de financiële afwikkeling locatie Gennepmolen en het risico wat wij lopen bij het plan Hogeweg in Ven-Zelderheide. De verkopen in dit plan blijven stagneren. Voor deze risico's is niet de gehele reserve nodig, zodat op termijn een gedeelte vrij kan vallen ten gunste van de algemene vrije reserve.

Hieronder is een overzicht van het verloop van de algemene vrije reserve.

Verloop algemene vrije reserve					
	2019	2020	2021	2022	2023
Stand 1-1	5.689.000	5.773.000	5.019.000	3.309.000	3.259.800
Saldo jaarrekening 2018	1.656.000				
<i>aanwendungen t.g.v. de exploitatie</i>					
Speelvoorzieningen natuurspeeltuinen	-25.000	-25.000			
Werkbudget uitvoering routeboek vrijtijdseconomie	-250.000	-250.000	-250.000		
Sloopkosten scholen en tijdelijke huisvesting	-416.000				
Afboeking boekwaarden schoolgebouwen			-1.210.000		

Lasten gebouw Mikado	-40.000	-40.000			
Transformatie sociaal domein	-100.000	-100.000			
Bezuinigingen WSW door het Rijk	-141.000	-239.000			
Implementatie omgevingswet		-100.000	-250.000	-50.000	
Extra dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	-600.000				
Subtotaal	5.773.000	5.019.000	3.309.000	3.259.000	3.259.000
Saldo begrotingsjaar					
Stand per 31-12	5.773.000	5.019.000	3.309.000	3.259.000	3.259.000

ALGEMENE FINANCIËLE POSITIE

Begin 2019 hebben wij weer een stresstest uitgevoerd over onze financiële positie. De diverse ratio's laten gezonde waarden zien.

Een aantal belangrijke kengetallen geven we hieronder weer waarbij de cijfers geactualiseerd zijn op basis van de jaarrekening 2018.

Gezien onze liquiditeitspositie hoeven we in 2019 geen geldlening af te sluiten. Door reguliere aflossingen daalt onze vaste schuld van € 17,9 miljoen per 31 december 2018 naar € 16 miljoen per 31 december 2019.

Het eigen vermogen is in 2018 iets gestegen van € 18,9 miljoen naar € 19,9 miljoen, dit door het batig saldo over 2018.

Een belangrijk kengetal is het weerstandsvermogen. Dit is het vermogen van een gemeente om niet-structurele risico's op te kunnen vangen, zodat het afgesproken gemeentelijke takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een weerstandscoefficiënt. Deze coëfficiënt moet minimaal 1 zijn. Op 31 december 2018 waren onze risico's gekwantificeerd op € 2.962.000 en de weerstandscapaciteit op € 20.475.000. Onze weerstandscoefficiënt is hiermee ruim 6,9 en daarmee hoog.